

Macrofaunanieuwsmail 15, eind oktober 2001

De macrofaunanieuwsmail is ervoor om elkaar op de hoogte te houden, hij wordt goed gelezen en er wordt ook kopij aangeleverd (hoewel er eind september niet voldoende binnen was om een email rond te sturen, het kan beter!). Wat ik nog mis is het op de hoogte zijn van wat de verschillende mensen doen, soms lees je het achteraf in de krant of kom je iemand in het veld tegen of blijkt er een interessant stageproject ergens geweest te zijn. Ook voor meldingen van dit soort dingen is de macrofaunanieuwsmail bedoeld. Momenteel loopt bij ons het project EMMA
Onderaan deze nieuwsmail lees je daar meer over.

Nieuwe mug voor Nederland

Tijdens een macrofauna onderzoek van de Waalbodem in mei 2001 is een larve verzameld die met Chernovskii te determineren is als *Cryptochironomus macropodus* Ljachov. Het is een (nieuw) geslacht waarvan het lichaam dezelfde slanke vorm heeft als *Kloosia pusilla* en *Robackia demijerei*. Een soort aangepast aan het leven in het schuivende rivierzand. Het dier is onmiddellijk te herkennen aan de extreem kleine kop en reusachtige voorpootstompjes met enorme klauwen, die even lang zijn als de kop. Deze soort, waarvan de volwassen dieren niet bekend zijn, is destijds verzameld in de Wolga en verder nergens van bekend zodat deze vondst nieuw is voor West-Europa. Het is niet aannemelijk dat ook dit een soort is die profiteert van de open verbinding tussen Rijn en Donau, aangezien de vliegende macrofauna in West-Europa altijd al goed overeenkwam met die in Oost Europa.

Alexander Klink

Hydrobiologisch Adviesburo Klink

Determinatie Cursussen

Al meerdere malen heb we vanuit Alterra tweedaagse determinatiecursussen georganiseerd. De globale opzet is dat door een of enkele specialisten vanuit meerdere invalshoeken (anatomie, taxonomie, morfologie, ecologie, verspreiding, recente ontwikkelingen) de betreffende groep wordt behandeld. We vragen de specialist referentiemateriaal ter beschikking te stellen waarmee deelnemers hun eigen referentiecollectie kunnen opbouwen of bijwerken. Tijdens het determineren is genoeg ruimte voor discussie met elkaar of met de specialist over probleemkenmerken of onduidelijkheden in de tabel.

De tweedaagse cursus geeft voldoende aanleiding in het verstevigen van de contacten en het uitwisselingen van informatie.

Gezien de reacties voorziet dit type cursus in een grote behoefte.

Ik wil graag peilen voor welke groepen er behoefte is als onderwerp voor zo'n cursus. Zijn er ordes of families die je tijdens determinaties links laat liggen of waar je moeite mee ondervindt als gevolg van taxonomische redenen, een onduidelijke tabel of andere redenen. Vanuit Alterra proberen we specialisten bij een groep te zoeken die o.m. hierover gepubliceerd hebben. Het kan zijn dat een specialist net een nieuwe tabel heeft uitgebracht van een lastig te determineren groep.

Zou je per mail taxonomische groepen aan mij willen doorgeven die naar jouw mening je kennis zouden kunnen ondersteunen en je determinatieproblemen kunnen oplossen. Overige opmerkingen, ideeën e.d. over de cursussen zijn welkom.

Mijn voornemen is om het organiseren van cursussen door te zetten.

Groeten,

Tjeerd-Harm van den Hoek

team zoetwaterecosystemen

afdeling Ecologie & Milieu, Alterra
t.h.vandehoek@alterra.wag-ur.nl

Fauna medewerker v/m

Vacaturenummer BV2001-01

Stichting Bargerveen verricht wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van aantastende factoren (verzuring, verdroging en vermesting) en herstelbeheer op de fauna in natuurterreinen in binnen- en buitenland. Stichting Bargerveen stelt zich tot doel kennis aan te leveren voor een optimaal natuurbeheer. Momenteel wordt onderzoek verricht in zwakgebufferde wateren, hoogveensystemen, duingebieden, kalkgraslanden en heideterreinen. Veel van het onderzoek wordt verricht in het kader van het Overlevingsplan Bos en Natuur (OBN) dat wordt gefinancierd door het ministerie van LNV.

Stichting Bargerveen is gehuisvest op de Katholieke Universiteit Nijmegen (KUN) en maakt deel uit van het Nederlands Centrum voor Natuuronderzoek. Op de KUN werkt Stichting Bargerveen nauw samen met de afdelingen Oecologie, Dieroecologie en Milieukunde.

Wat wij vragen: U heeft een MBO of HBO opleiding succesvol afgerond en heeft ervaring met het determineren van watermacrofauna. U bent in staat gestructureerd en nauwkeurig te werken. U bent bereid zich te verdiepen in nieuwe diergroepen. Bovendien vindt u het een uitdaging om een bijdrage te leveren aan het onderzoek ten behoeve van het behoud en herstel van biodiversiteit. De taken die onder uw verantwoordelijkheid vallen zijn:

- determinatiewerkzaamheden
- data invoer en onderhoud databank
- aanleggen en onderhouden van referentiecollectie
- determinatieliteratuur bijhouden
- assisteren veldwerk

Wat wij bieden Een voltijdse aanstelling voor de duur van 24 maanden met mogelijkheid tot verlenging. Salaris tot maximaal f 3.500,00 bruto per maand. Een gezellige werksfeer en leuke collega's.

Informatie Voor meer informatie over de functie kunt u terecht bij Hans Esselink, 024-3653289 (esselink@sci.kun.nl) of Hein van Kleef, telefoon 024-3653275 (hvkleef@sci.kun.nl).

Sollicitatie Uw brief met curriculum vitae kunt u, o.v.v. het vacaturenummer, binnen 14 dagen sturen naar Stichting Bargerveen, t.a.v. de heer J.A.W. Peters, p/a Afdeling Milieukunde Katholieke Universiteit Nijmegen, Postbus 9010, 6500 GL Nijmegen.

Acquisitie naar aanleiding van deze advertentie wordt niet op prijs gesteld

Adres macrfaunanetten

Onlangs heb ik bij heel veel mensen navraag gedaan waar een ieder zijn of haar macrofaunanet vandaan haalde. Een heleboel mensen gaven aan al heel lang met hetzelfde net te doen. Er bleek in Nederland niet één adres bekend waar je even je net kon bestellen. Uiteindelijk bleek onze 'oude' leverancier in Engeland toch nog te bestaan, maar niet meer op de oude plaats. Om het een ieder makkelijk te maken, zal ik bij deze het adres doorgeven waar netten besteld kunnen worden.

G.B. Nets
PO Box 1
Bodmin
Cornwall
UK
PL31 1YJ
sales@efe-uk.com
<http://www.gbnets-uk.com>
tel. 00-44-120877400

Het net wat wij bestelden heeft een aluminium frame en een houten stok, dat in delen van een meter kan worden geleverd. Zodoende kan het naar believen worden langer en korter gemaakt.

Michiel Wilhelm
AquaSense

Een goede tip! Bespaart een hoop tijd. Heb jij ook zulke adresjes voor zeven, de ultieme alcohol dichte potjes, die ene fantastische pincet etc. NEEM EVEN DE MOEITE EN MAIL ZE AAN macrofauna@hotmail.com

Even Voorstellen:

Mijn naam is Jilke Zuidervaart en vanaf 1 augustus 2001 ben ik bij het Hoogheemraadschap van Schieland in dienst als Technisch specialist waterkwaliteit. Ik zal me hier bij Schieland onder andere gaan bezig houden met het determineren van macrofauna. Mijn ervaring met determineren is nog niet erg groot (slechts 4 maanden stage-ervaring bij waterschap Vallei en Eem), maar ik hoop de komende tijd met cursussen, oefenen en lezen de nodige kennis te vergaren.

Het ecologisch onderzoek bij Schieland bestond in het verleden voornamelijk uit een permanent meetnet. We zijn nu bezig om het meetnet te herzien en er een roulerend meetnet van te maken, waarbij iedere 3 jaar circa een derde van het gebied ecologisch wordt beoordeeld, daarnaast zijn er de nodige projectmatige onderzoeken.

Jilke Zuidervaart
Hoogheemraadschap van Schieland
postbus 4059
3006 AB Rotterdam
010 4537257
j.zuidervaart@schieland.nl

Ecotoxicologische Monitoring Maas (EMMA) en zuurstof in de Maas

In opdracht van directie Limburg loopt er momenteel een studie bij het RIZA waarbij antwoord wordt gezocht op de vraag in hoeverre bestrijdingsmiddelen en metalen in het water nog een probleem vormen voor het Limburgse deel van de Maas. Zoals je in de trendsinwaterkrant 4 hebt kunnen lezen (aan te vragen via trendsinsinwater.nl@riza.rws.minvenw.nl) zijn de gehalten aan bestrijdingsmiddelen in de Maas als gevolg van een verbod op een groot aantal bestrijdingsmiddelen behoorlijk afgenomen.

De afdeling Ecotoxicologie en Ecologie hebben dit project gezamenlijk opgepakt. Er zijn watervlooiën uitgehangen, watermonsters genomen, grindzakken als kunstmatig substraat uitgehangen ter kolonisatie voor de macrofauna, gehalten in mosselen bepaald en effecten op het DNA van mosselen gemeten. Het toeval wilde dat juist gedurende de eerste uithangweek een lozing

voorbijkwam waarin verschillende stofjes een alarm veroorzaakten bij de op Eijsden geplaatste vlooienmonitor. Ook de watervlooiën die in de Maas zelf uitgehangen waren lagen "op hun rug" (het bleek een middelkje te zijn dat in vlooienbanden gebruikt wordt en dus ook op watervlooiën uitwerking heeft). We zijn benieuwd of er ook effecten gemeten kunnen worden op de kolonisatie van de grindzakken, om de periode met lozing te kunnen vergelijken met een blanco zijn ook op schone lokaties grindzakken ingehangen en is een serie extra ingehangen na de lozing. Wellicht laten we ook nog gehalten in de beetjes bepalen. Momenteel worden de monsters geanalyseerd, rapportage zal pas na de voorjaarsbemonstering plaatsvinden.

Daarnaast ben ik bezig met een andere opdracht van Limburg waarbij gevraagd is in hoeverre zuurstof een beperkende factor voor macrofauna is in met name de Grensmaas. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de datasets die in internationaal kader (ICBM) verzameld zijn. De Grensmaas blijkt het minst soortenrijke stukje van de Maas te zijn, de soorten die ontbreken worden gescreend op autecologie: ligt het aan zuurstof of zijn er andere oorzaken waarom een soort niet voorkomt. Habitat blijkt een belangrijke factor te zijn maar voor een aantal soorten komt zuurstof als eerste behoefte naar voren. Ook hiervan zal het rapport in de loop van volgend jaar verschijnen. Meer info m.greijdanus@riza.rws.minvenw.nl

einde nieuwsbrief 15